

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยการติดตามคุณภาพบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ ในการศึกษาความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชา ผู้วิจัยได้นำเสนอวิธีการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. บัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 จำนวน 447 คน
2. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2551 มีจำนวนเท่ากับจำนวนบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี จำนวน 447 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย คือ

1. บัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่เข้าซ่อมรับพระราชทานปริญญาบัตร จำนวน 320 คน
2. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มีจำนวนเท่ากับจำนวนบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ที่เข้าซ่อมรับพระราชทานปริญญาบัตร จำนวน 320 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา และแบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น

1. แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลการติดตามภาวะการทำงานของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา ประกอบด้วย คำถามประเภทแบบเติมคำถาม และตรวจสอบรายการ ซึ่งมีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับบัณฑิต จำนวน 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษา เกี่ยวกับ เพศ ศาสนา สถานภาพ การทำงานปัจจุบัน หลักสูตรที่ท่านสำเร็จการศึกษา

2. การสมัครงานและการทำงาน (สำหรับผู้ที่มิงานมาแล้วหรือสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้ทำงาน) เกี่ยวกับ ประเภทงานที่ทำ งานสังกัดโรงเรียนใด ลักษณะงานที่ทำ วิธีการเข้าทำงาน จำนวนครั้งสอบเข้าทำงาน หลังจากสำเร็จการศึกษา ความรู้ความสามารถพิเศษ เงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สาเหตุที่ยังไม่ได้ทำงาน ปัญหาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา

3. การศึกษาต่อ เกี่ยวกับระดับการศึกษาที่ท่านต้องการศึกษาต่อหรือกำลังศึกษาต่อ สาขาวิชาที่ท่านต้องการศึกษาต่อหรือกำลังศึกษาต่อ ประเภทของสถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยที่ท่านต้องการศึกษาหรือกำลังศึกษา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 2 ส่วน ดังนี้

1. ความเหมาะสมของหลักสูตร เป็นคำถามให้บัณฑิตประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ ตามระดับความเหมาะสมมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

2. คุณลักษณะอาจารย์ผู้สอน เป็นคำถามให้บัณฑิตประเมินคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาต่างๆ จากที่ได้เคยเรียนมาในภาพรวมของคุณลักษณะอาจารย์ทั้งหมด ไม่เฉพาะอาจารย์ท่านใดท่านหนึ่ง โดยประเมินคุณลักษณะที่เหมาะสมมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลคุณภาพบัณฑิตกับการทำงาน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ใช้กับบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิตในการปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ระดับความคิดเห็นมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตต่อคุณลักษณะของตนเองเกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางด้านหลักสูตร การศึกษา การจัดการเรียนการสอน บุคลิกภาพ ความเป็นครู มนุษยสัมพันธ์ และการจัดบริการต่างๆ และข้อเสนอแนะของบัณฑิต เพื่อการปรับปรุงในด้านหลักสูตรและสาขาวิชาเรียน การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และคุณธรรมจริยธรรม

2. แบบสอบถามสำหรับผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี เกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพบัณฑิตกับการทำงาน แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต เกี่ยวกับเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประเภทของหน่วยงาน เป็นคำถามประเภทแบบเติมคำถาม และตรวจสอบรายการ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นต่อคุณภาพในการทำงานของบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์ เกี่ยวกับความรู้ความสามารถทางด้านหลักสูตรการศึกษา การจัดการเรียนการสอน บุคลิกภาพความเป็นครู มนุษยสัมพันธ์และการจัดบริการต่างๆ ของบัณฑิต เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ใช้ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิตในการปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ระดับความคิดเห็นมากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นต่อการรับบัณฑิตคณะศึกษาศาสตร์เข้าทำงาน เกี่ยวกับการรับ หรือไม่รับ จุดเด่น และจุดด้อยของผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการติดตามผลคุณภาพบัณฑิต
2. สร้างข้อคำถาม แล้วพัฒนาไปเป็นแบบสอบถามนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความตรงเชิงโครงสร้าง ความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และนำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงภาษาที่ใช้ในการสร้างข้อคำถาม ตามแบบวัด IOC (Index of Consistency) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง
3. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับบัณฑิตที่ไม่ใช่กลุ่มที่ศึกษา จำนวน 20 คน นำผลการทดลองมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
4. นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มที่ศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 1.1 สํารวจจำนวนรายชื่อบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จากฝ่ายวิชาการและวิเทศสัมพันธ์ คณะศึกษาศาสตร์
 - 1.2 แจกแบบสอบถามให้แก่บัณฑิตหลักสูตร 5 ปี ในวันรายงานตัว ที่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และชี้แจงรายละเอียด เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้บัณฑิตทราบ
 - 1.3 ทำหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยจัดส่งทางไปรษณีย์ โดยอำนวยความสะดวกด้วยการจำหน่ายซองสำหรับส่งคืน พร้อมติดแสตมป์ให้เรียบร้อย
2. ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตหลักสูตร 5 ปี จำนวนทั้งหมด 253 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนมา ทั้งหมด 188 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 74.30
3. การติดตามและทวงถามแบบสอบถาม ชุดที่ยังไม่ส่งกลับตามระยะเวลาที่กำหนด ภายใน 1 เดือน นับจากวันที่ส่งไป คณะผู้วิจัยจะติดต่อไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ส่งกลับคืน

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต หลักสูตร 5 ปี ที่ตอบแบบสอบถาม ด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ จำนวนร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลของการสมัครงานและการทำงาน การศึกษาต่อของบัณฑิตหลังจาก

สำเร็จการศึกษา ด้วยสถิติเชิงบรรยาย คือ จำนวนร้อยละ

3. การวิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรคณะศึกษาศาสตร์ และคุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์ การประเมินความเหมาะสมในภาพรวมจากมาตราประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อบรรยายความเหมาะสมของตัวแปรต่างๆ (Likert, 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50-5.00	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตต่อคุณลักษณะของบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ด้วยสถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมในภาพรวมจากมาตราประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อบรรยายความเหมาะสมของตัวแปรต่างๆ (Likert, 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
4.50-5.00	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50-4.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
2.50-3.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
1.50-2.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.49	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

5. สังเคราะห์ความคิดเห็นของบัณฑิตหรือผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต ในหลักสูตรและสาขาวิชาเรียน การเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ กิจกรรมพัฒนานักศึกษา และคุณธรรมจริยธรรม การรับหรือไม่รับ จุดเด่น และจุดด้อยของผู้สำเร็จการศึกษา จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์